

VLIV KVALITY ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ NA OBYTNOU FUNKCI MĚST

THE INFLUENCE OF ENVIRONMENTAL QUALITY ON RESIDENTIAL FUNCTION OF CITY

Bc. Jana Plchová

Univerzita Pardubice

Fakulta ekonomicko-správní, Ústav regionálních a bezpečnostních věd

Česká republika

e-mail: jana.plchova@student.upce.cz

Klíčová slova:

Rezidenční suburbanizace, indikátor kvality životního prostředí, funkce bydlení, korelace.

Keywords:

Residential suburbanization, an indicator of environmental quality, housing function, correlation.

Abstrakt:

Práce je zaměřena na zjištění vlivu životního prostředí na obytnou funkci v obcích patřících do zón rezidenční suburbanizace Pardubic. Při výběru vhodné lokality pro bydlení patří kvalita životního prostředí k faktorům, které ovlivňuje rozhodování. Práce zjišťuje vliv kvality životního prostředí zastoupenou hodnotami znečištění ovzduší, které jsou korelovány s počtem obyvatel v obcích rezidenční suburbanizace.

Abstract:

This work is focused on the influence of the environment on the residential function in the municipalities belonging to the zones of residential suburbanization of the city Pardubice. When choosing a suitable location for housing includes the quality of the environment to the factors that affect decisions. The work investigates the influence of the environment represented by the contamination of air, which are correlated with the number of inhabitants in the municipalities of residential suburbanization.

Úvod

Pod pojmem kvalita životního prostředí si každý může představit něco trochu jiného, ale nesporné je, že nekvalitní životní prostředí může výrazně ovlivňovat zdraví člověka. Kvalitní životní prostředí může být i jedním z důležitých faktorů, který ovlivňuje výběr vhodné lokality pro bydlení. Významnou součástí obcí jsou i veřejné služby, které jsou v nich občanům poskytovány, a vhodná veřejná prostranství pro setkávání.

Cílem práce je zhodnotit údaje popisující stav a kvalitu životního prostředí na území subúrbánních oblastí Pardubic a zjistit, zda existuje jejich vliv na obytnou funkci a zda se dá předpokládat, že kvalitní životní prostředí je zároveň kvalitním prostředím obytným.

Obecně lze předpokládat, že si lidé budou pro výběr vhodné lokality pro bydlení vybírat spíše prostředí s kvalitními složkami životního prostředí, kterými jsou např. kvalitní pitná voda a čisté ovzduší. Je však potřeba zjistit, zda tomu tak skutečně je. Cílem práce je tedy potvrdit či vyvrátit tento uvedený předpoklad.

Výzkum je zaměřený na analýzu jednotlivých sídel, která jsou v zóně rezidenční suburbanizace Pardubic. Sídla, která patří do této oblasti, stanovila urbánní laboratoř. K roku 2010 jich bylo 19, tj. 16 obcí a 3 města. Cíle práce bude dosaženo prostřednictvím korelační analýzy. Touto metodou bude zjištěna závislost mezi jednotlivými složkami životního prostředí a obytnou funkcí. Pro zjištění dat o obytné funkci sídla byla vybrána data o počtu obyvatel, migrační saldo, počet dokončených bytů a indikátor dostupnosti místních veřejných prostranství a služeb. Kvalita životního prostředí je určována pomocí emisí základních znečišťujících látek, koeficientu ekologické stability a kvality vody. Pro analýzu byly stanoveny roky 2002 a 2012. Korelační analýza bude provedena mezi počtem obyvatel v letech 2002 a 2012 a emisemi základních znečišťujících látek – tuhé znečišťující látky, oxidy dusíku a oxid uhelnatý. V závěru praktické části bude stanoven korelační koeficient mezi počtem obyvatel a dostupností místních veřejných prostranství a služeb v roce 2014. Výstupy korelačních analýz potvrdí či vyvrátí, zda existuje souvislost mezi kvalitou životního prostředí a obytnou funkcí sídla.

1. Hodnocení kvality životního prostředí v ČR

Vhodným nástrojem pro hodnocení kvality životního prostředí státu, kraje nebo města jsou zprávy o stavu životního prostředí. Kvalitní životní prostředí na místní úrovni v sobě odráží spokojený a kvalitní život občanů. Zprávy o stavu životního prostředí zpravidla vycházejí v tištěné formě nebo jsou umístěny na internetových stránkách daného města. Zprávy o stavu životního prostředí jsou vydávány především z důvodu hodnocení a představení stavu a vývoje životního prostředí za dané území v určitém čase. Nejčastěji jsou tvořeny zprávy na národní úrovni, protože na této úrovni nejlépe funguje sběr, shromažďování a následné představení dat o jednotlivých složkách životního prostředí.[7]

- Hodnocení kvality životního prostředí na národní úrovni - stav životního prostředí se pravidelně sleduje a hodnotí v rámci hodnotících a statistických zpráv. Hlavními dokumenty, které obsahují informace o stavu životního prostředí v minulých letech, jsou Zpráva o životním prostředí a Statistická ročenka životního prostředí. V obou dokumentech jsou shrnuty poznatky o stavu a vývoji jednotlivých složek životního prostředí, vlivu hospodářských sektorů na životní prostředí, nástrojích politiky životního prostředí, dopadech současného stavu životního prostředí na lidské zdraví a ekosystémy a o stavu životního prostředí v mezinárodním kontextu. Tyto dokumenty tvoří jeden celek, kde se Statistická ročenka zabývá pouze fakty a Zpráva o stavu životního prostředí provádí analýzu stavu. A dále poukazuje na další postupy v návaznosti na stěžejní dokument Státní politika životního prostředí ČR. [11]
- Hodnocení kvality životního prostředí na regionální a místní úrovni – základním dokumentem, který zabezpečuje regionální politiku a věnuje se i stavu a vývoji životního prostředí, je Strategie regionálního rozvoje ČR. Kvalita života v jednotlivých regionech se odvozuje od kvality životního prostředí a technické infrastruktury, která se zde nachází. Jedním z důležitých dokumentů, který poskytuje informace o životním prostředí na úrovni krajů, je Statistická ročenka zveřejněná na stránkách Českého statistického úřadu. Na nižších úrovních už neexistuje jednotný přístup o zpracování informací o životním prostředí. Jednotlivé úřady, jak vyžaduje zákon, poskytují informace jen na vyžádání. Některá města vydávají pravidelně ročenku o stavu

životního prostředí, některá publikují informace o stavu životního prostředí ve shrnujících zprávách. [7]

Hodnocení životního prostředí slouží jako podklad pro budoucí nápravu jednotlivých složek. Sledování jednotlivých složek životního prostředí je důležité pro budoucí kroky, které lze v této oblasti dělat. Kvalita životního prostředí může významně ovlivňovat zdraví člověka a celé populace. V obcích se stále mění a utváří životní prostředí. Kvalitu životního prostředí ve městech ovlivňuje i úroveň hospodářství, technologický pokrok nebo národní politika. K nástrojům, které se nejčastěji využívají při hodnocení stavu kvality životního prostředí, patří indikátory.

1.1 Indikátory kvality životního prostředí

Pro hodnocení stavu životního prostředí, a zda jsou naplňovány jednotlivé cíle a opatření, které jsou stanoveny v rámci politiky životního prostředí, slouží indikátory životního prostředí. Indikátor je ukazatel, který umožňuje odpovídat na důležité otázky týkající se nejen životního prostředí. Smyslem je poskytnout informace pro politické rozhodování, aby se mohly stanovit priority a směr politiky životního prostředí.[2]

Při hledání vhodné lokality pro bydlení by některé složky životního prostředí mohly mít větší či menší vliv na naše rozhodování. Jedna ze základních složek ovlivňující rozhodování je kvalita ovzduší, která má vliv na lidské zdraví. Další ze složek je zdroj vody a zejména kvalita pitné vody, která musí odpovídat různým hygienickým normám, protože jinak by mohla způsobovat různé zdravotní problémy. V neposlední řadě je podstatná i schopnost ekosystému vyrovnávat se s vlivy v daném území, kterou vyjadřuje koeficient ekologické stability.

- Kvalita ovzduší - základní právní normou upravující hodnocení a řízení kvality ovzduší je zákon č. 201/2012 Sb., o ochraně ovzduší. Na celém území ČR zajišťuje sledování kvality ovzduší Ministerstvo životního prostředí, které za určitých podmínek může pověřit jakoukoliv právnickou osobu sledováním kvality ovzduší. Celostátně jsou sledovány zdroje emitující do ovzduší znečišťující látky v rámci Registru emisí a zdrojů znečišťování ovzduší (REZZO). Za celou ČR je pověřen správou databáze REZZO Český hydrometeorologický ústav (ČHMÚ), který jej vede od roku 1993. [5] Zdroje znečišťování se dělí na dvě hlavní kategorie – stacionární a mobilní zdroje znečišťování ovzduší.
- Kvalita vody, vodní hospodářství - ke sledování stavu povrchových a pozemních vod slouží monitoring. Z výsledků monitoringu jsou v případě potřeby navržena opatření k dosažení dobrého stavu vod. Také slouží jako kontrola provedení schválených opatření. Na území ČR je většina vod monitorována v souladu se Směrnicí Evropského parlamentu a Rady 2000/60/ES ustavující rámec pro činnost Společenství v oblasti vodní politiky.[4] Pitná voda patří k základním životním potřebám člověka a ovlivňuje celé lidské tělo. Pro kvalitu pitné vody je důležité i její chemické složení, které je v každém zdroji vody trochu jiné. Vlastnosti pitné vody stanovuje vyhláška Ministerstva zdravotnictví č. 252/2004 Sb., kterou se stanoví hygienické požadavky na pitnou a teplou vodu a četnost a rozsah kontroly pitné vody.[8]
- Koeficient ekologické stability (KES) - Ekologická stabilita krajiny je schopnost systému odolávat vnějším rušivým vlivům vlastními autoregulačními mechanismy. Pomocí koeficientu ekologické stability se může kvantifikovat ekologická stabilita krajiny konkrétního katastrálního území. Jedná se o podíl ekologicky příznivých ploch a

ploch, které zatěžují životní prostředí, tedy podíl ekologicky stabilních a nestabilních ekosystémů. [14] Do výpočtu hodnot koeficientu vstupují souhrnné výměry území z Českého úřadu zemědělského a katastrálního. Pro jednotlivé obce a města ČR jsou data k dispozici na Městské a obecní statistice ČSÚ. Výsledkem koeficientu ekologické stability je konkrétní číselný koeficient. Mezi ekologicky stabilní území, která se nacházejí v čitateli vzorce, řadíme chmelnice, vinice, zahrady, ovocné sady, trvalé travní porosty, lesní půdu a vodní plochy. Do jmenovatele ekologicky nestabilní území řadíme ornou půdu, zastavěné plochy a ostatní. Ve vzorci se počítá s jednotlivými výměrami těchto druhů pozemků v daném území.

Jednotlivé indikátory, které je možné sledovat v oblasti životního prostředí, slouží především pro hodnocení stavu životního prostředí. Je to dobrý způsob, jak kontrolovat, zda jsou naplňovány jednotlivé cíle a opatření stanové v rámci politiky životního prostředí. Smyslem je dávat kvalitní podklady pro politické rozhodování. Jednotlivé hodnoty indikátorů, ať už se jedná o kvalitu vody či ovzduší, je možné srovnávat s doporučenými hodnotami, legislativními limity a umožňují i srovnání mezi státy, regiony nebo městy. Indikátory umožňují také sledovat pokrok v oblasti životního prostředí, a zda jsou jednotlivé finanční prostředky věnovány této oblasti vynaloženy účelně. Mohou upozornit i na nové problémy v oblasti životního prostředí. Hodnocení stavu životního prostředí za pomoci indikátorů je přehledné a uživatelsky srozumitelné. [2]

2. Bydlení jako nejdůležitější funkce sídla

Každé město či obec plní různé funkce, ať už se jedná o pracovní příležitosti, občanskou vybavenost či bydlení. Čím větší je město, tím více se v něm nachází funkcí a také jsou složitější vztahy mezi nimi. Mezi základní druhy funkcí z hlediska funkčního uspořádání patří bydlení, občanská vybavenost, výroba, rekreace, doprava a technická infrastruktura. Důležitá věc, která souvisí s funkcemi města, je i ochrana životního prostředí a zachování ekologické stability území. [13]

K nejstarším a nejdůležitějším funkcím ve městě patří bydlení. Každý člověk stráví v prostoru bydlení nejvíce svého času, proto je potřeba věnovat této funkci velkou pozornost. Souvisí to i s vysokými nároky na kvalitu bydlení a nároky na jeho úroveň. K bydlení je možné přiřadit tři základní funkce – biosociální, socioekonomickou a sociokulturní. Pro vývoj celé společnosti jsou důležité všechny uvedené funkce. Bydlení ovlivňuje lidský potenciál i jeho tvůrčí schopnosti. Je to prostředí, kde se člověk připravuje na budoucí pracovní či společenské uplatnění a dává mu pocit jistoty a bezpečí. Důležitým potenciálem pro vývoj společnosti je mladá generace, u které potřeba bydlení patří k základním předpokladům pro založení rodiny. [13]

V současné době si lze pro bydlení vybrat ze dvou základních typů bydlení, a to z bytových domů a bydlení v rodinném domě, které mohou být ve městech uspořádány do obytných souborů nebo čtvrtí. Možná je i situace, kdy je bytový dům v kombinaci s rodinnou výstavbou. [13]

3. Suburbanizace

Proces suburbanizace znamená „přesun obyvatel, jejich aktivit a některých funkcí z jádrového města do zázemí.“ [12] Tento proces rozšiřování území měst je možné zaznamenat u většiny měst ve vyspělých zemích, ale nalezneme jej i v historickém vývoji.

Procesem suburbanizace vznikají nové výstavby, které jsou označovány jako satelitní městečka (suburbia), nákupní či průmyslové zóny. Podle převládající funkce lze lokality rozdělit na dva druhy – rezidenční (obytná) a komerční (pracovní, obslužná). [12] Rezidenční suburbanizace znamená výstavbu nových objektů pro bydlení v zázemí města, které způsobuje postupný odliv lidí z jádrového města do nových rodinných nebo bytových domů v okolních obcích. Je to určitý proces, kdy se lidé z měst stěhují do klidnějších příměstských oblastí, např. kvůli lepšímu životnímu prostředí, využívají ale stále služby, které jim město nabízí a vyjíždějí do města za prací. Jde o typ suburbanizace, který patří mezi jeden z nejrozšířenějších. U rezidenční suburbanizace je možné nalézt mnoho forem, které se od sebe liší rozsahem nové výstavby, charakterem bydlení, lokalizací zástavby, architekturou i cenou domů. S procesem suburbanizace úzce souvisí i migrace, u které se dá předpokládat, že je základem procesu suburbanizace. Pro sledování nových rezidenčních lokalit lze využít data z Českého statistického úřadu o migraci a dokončených bytech.

V rozvoji jednotlivých suburbánních oblastí a ve způsobu, jak jsou rozmístěny nové výstavby, se nachází určitá nerovnoměrnost. Většinou dochází k výstavbě v příhodných lokalitách podél dopravních komunikací nebo v blízkosti větších sídel s rozvinutou infrastrukturou. Rozvoj suburbánních oblastí s sebou nese určité pozitivní i negativní dopady na život celého městského regionu. [6] Dopady suburbanizace bývají zpravidla hodnoceny negativně z důvodu, že je většinou vnímána jako riziko pro krajinu i společnost. Sledovat dopady suburbanizace je možné z několika pohledů, např. sociálního, ekonomického a environmentálního.

3.1 Hodnocení kvality obytné funkce sídla

Existuje řada faktorů, které mohou ovlivňovat více či méně kvalitu bydlení ve městě. Mnoho faktorů bude hrát svou roli i při rozhodování o výběru vhodné lokality pro bydlení. Může se jednat o čistotu ovzduší, vzdálenost do centra města, bezproblémové parkování, dopravní spojení městskou hromadnou dopravou do centra, hluková zátěž či vzdálenost do zaměstnání. Každá generace má také jiné potřeby. Pro mladé rodiny bude možná prioritou dostupnost mateřských nebo základních škol, pro starší generace to může být lékař nebo dostupnost obchodu s potravinami.

Dostupnost veřejných prostranství a služeb je považována za jeden ze základních ukazatelů kvalitního života v obci. Pokud se základní služby vyskytují v blízkosti bydliště, snižují se tím i náklady na cestování. Z tohoto důvodu byl v práci pro hodnocení kvality obytné funkce města zvolen ukazatel URB3 – Dostupnost místních veřejných prostranství a služeb z Indikátorové sady CIVITAS.

4. Pardubice a zóny rezidenční suburbanizace

Podle urbánní a regionální laboratoře bylo v roce 2010 do pardubické suburbanizační zóny zařazeno 16 obcí a 3 města. Důležitou součástí je jádro, které určuje počet měst, odkud se lidé stěhují do suburbia. V případě Hradecko-pardubické aglomerace není vždy snadné vymezit, ke kterému jádrovému městu suburbium patří. Zóna rezidenční suburbanizace Pardubic se nachází ve správním obvodu ORP Pardubice. [1]

Za obce s rezidenční suburbanizací jsou považovány takové obce, ve kterých se vykytuje vysoká intenzita bytové výstavby a také vysoká intenzita přistěhování z jádrového města. Suburbánní oblast byla nejprve vymezena v roce 2007, kam patřilo 14 obcí a 3 města. Ale v roce 2010 vznikly nové suburbánní oblasti, a to v obci Černá u Bohdanče a Choteč. Jsou vymezeny

tři suburbánní zóny podle intenzity probíhajícího procesu. V tabulce je možné vidět podrobné vymezení oblastí.

Tabulka 1: Vymezení zón suburbanizace Pardubic za rok 2007 a 2010

Název	Vymezení 2007		Vymezení 2010			
	Zóna	Typ suburbia	Zóna	Počet jader	Jádro 1	Jádro 2
Černá u Bohdanče	zona4p	bez_byt	zona1	1	Pardubice	
Dašice	zona3	30_Pardubice	zona3	1	Pardubice	
Dříteč	zona3	30_Pardubice	zona2	2	Pardubice	Hradec Králové
Choteč			zona3	1	Pardubice	
Lázně Bohdaneč	zona3	30_Pardubice	zona3	1	Pardubice	
Mikulovice	zona2	30_Pardubice	zona2	1	Pardubice	
Moravany	zona3	30_Pardubice	zona3	1	Pardubice	
Němčice	zona1	30_Pardubice	zona1	1	Pardubice	
Ostřešany	zona3	30_Pardubice	zona3	1	Pardubice	
Ráby	zona3	30_Pardubice	zona3	1	Pardubice	
Sezemice	zona2	30_Pardubice	zona2	1	Pardubice	
Spojil	zona1	30_Pardubice	zona1	1	Pardubice	
Srch	zona2	30_Pardubice	zona2	1	Pardubice	
Srnojedy	zona1	30_Pardubice	zona1	1	Pardubice	
Staré Hradiště	zona2	30_Pardubice	zona2	1	Pardubice	
Staré Jesenčany	zona3	30_Pardubice	zona2	1	Pardubice	
Starý Mateřov	zona2	30_Pardubice	zona2	1	Pardubice	
Stéblová	zona3	30_Pardubice	zona3	2	Pardubice	Hradec Králové
Živanice	zona3	30_Pardubice	zona3	1	Pardubice	

Zdroj: upraveno podle [9]

Vymezení 2007 [10]

- zóna – příslušnost k zóně rezidenční suburbanizace nebo jádru (v roce 2007);

- typ suburbia – jádrové město (u zón 1-3), resp. důvod pro zařazení obce do zóny 4p (v roce 2007);
- 2 jádra – jádrová města v případě, že suburbium získávalo obyvatele přistěhováním ze dvou různých měst (v roce 2007).

Vymezení 2010 [10]

- zóna – příslušnost k zóně rezidenční suburbanizace nebo jádru (v roce 2010);
- počet jader – počet měst odkud se do suburbia stěhovali obyvatelé (v roce 2010);
- jádro 1 – jádrové město přistěhování s největším proudem migrantů (v roce 2010);
- jádro 2 – jádrové město přistěhování s druhým největším proudem migrantů (v roce 2010).

5. Korelační analýza

Pro zjištění vlivu kvality životního prostředí na obytnou funkci v území suburbánních oblastí Pardubic byla zvolena korelační analýza neboli analýza závislosti. Je to metoda, která se používá ke zjištění vztahu mezi dvěma proměnnými. Pro vyjádření těsnosti vztahu slouží korelační koeficienty. „Míra přímé lineární závislosti je vyjádřena korelačním koeficientem s hodnotami pohybujícími se v intervalu $<0;1>$. Hodnota 1 reprezentuje nejvyšší závislost srovnávaných souborů hodnot. U nepřímé závislosti se hodnoty koeficientů blíží k -1, kdy hodnota -1 odpovídá zcela nepřímé lineární závislosti dvou souborů.“[3]

V tabulce je možné vidět jednotlivé intervaly koeficientu korelace a typ závislosti, který se k němu váže.

Tabulka 2: Koeficient korelace

Absolutní hodnota r	Těsnost závislosti	Typ závislosti
0	Nulová	Nezávislost
0 – 0,3	Nízká	Volná závislost
0,3 – 0,5	Mírná	
0,5 – 0,7	Význačná	
0,7 – 0,9	Velká	
0,9 – 0,99	Velmi vysoká	
1	Pevná funkční	Pevná závislost

Zdroj: [3]

Ke zjištění hodnot koeficientu korelace je nejdříve zapotřebí stanovit, jaké údaje budou reprezentovat obytnou funkci a jaké kvalitu životního prostředí. Obytná funkce v jednotlivých obcích bude zastoupena počtem obyvatel v letech 2002 a 2012. Kvalitu životního prostředí představují jednotlivé hodnoty kvality ovzduší (TZL, NO_x a CO) a koeficient ekologické stability. Z kvality ovzduší byl vynechán oxid siřičitý (SO₂), protože v dnešní době dochází ve značné míře k procesům odsiřování. V následujících tabulkách je možné vidět jednotlivé hodnoty pro výpočet korelačního koeficientu a vypočítaný korelační koeficient pro roky 2002 a 2012. Závěrem bude provedena korelační analýza u počtu dostupnosti veřejných prostranství a služeb a počtu obyvatel v jednotlivých sídlech za rok 2014. Ta povede ke zjištění vlivu nabídky veřejných služeb v obci na to, zda bude atraktivnější oblastí pro nové obyvatele.

Tabulka 62: Hodnoty pro výpočet korelačního koeficientu za rok 2002

	Počet obyvatel	TZL	NO _x	CO	KES
Černá u Bohdanče	255	0,1653	0,2248	2,1625	0,27
Dašice	1777	6,8220	10,1912	56,0513	0,14
Dříteč	261	0,1377	0,2387	4,5378	0,18
Choteč	266	0,0548	0,1562	0,8715	0,22
Lázně Bohdaneč	3355	1,7877	2,5249	26,0026	1,51
Mikulovice	812	1,3125	0,7939	17,6923	0,12
Moravany	1667	3,2406	2,0204	44,1136	0,13
Němčice	131	0,1146	0,1097	1,8211	0,25
Ostřešany	896	1,2414	0,8213	12,9715	0,26
Ráby	553	0,6800	0,6333	9,2160	0,82
Sezemice	3064	3,8032	5,5121	45,3572	0,29
Spojil	272	0,4205	0,2662	5,2993	0,13
Srch	910	0,6641	0,7799	9,2156	0,71
Srnojedy	537	0,6079	0,3232	8,1005	0,23
Staré Hradiště	1212	1,0533	0,9849	8,6995	0,38
Staré Jesenčany	229	0,6068	0,2762	6,9238	0,12
Starý Mateřov	336	0,6266	0,4004	6,2235	0,07
Stéblová	172	0,4645	0,1520	6,2146	0,78
Živanice	810	2,2340	0,9779	22,2174	0,34

*Zdroj: vlastní zpracování***Tabulka 3:** Korelační koeficient mezi indikátory životního prostředí a počtem obyvatel za rok 2002

	TZL	NO _x	CO	KES
Počet obyvatel	0,6461105	0,6367399	0,761018	0,45421

Zdroj: vlastní zpracování

Podle hodnot uvedených v tabulce 4 je u TZL a NO_x význačná těsnost závislosti a u CO je dokonce velká těsnost závislosti. Lze předpokládat, že kvalita životního prostředí v roce 2002

měla vliv na počet obyvatel sledovaných sídel. U koeficientu ekologické stability je pouze mírná těsnost závislosti, tedy, že při výběru lokality pro bydlení není příliš důležitým ukazatelem.

Tabulka 4: Hodnoty pro výpočet korelačního koeficientu za rok 2012

	Počet obyvatel	TZL	NO_x	CO	KES
Černá u Bohdanče	382	0,1435	0,3035	3,3894	0,29
Dašice	2305	2,4591	2,9769	37,4783	0,14
Dřítěč	412	0,1203	1,2270	6,0881	0,19
Choteč	319	0,2065	0,2598	5,5254	0,30
Lázně Bohdaneč	3278	0,9714	2,2098	22,7597	1,52
Mikulovice	1132	0,7832	0,9118	15,3956	0,12
Moravany	1819	2,1464	1,6310	40,7171	0,13
Němčice	541	0,0782	0,4432	3,4277	0,25
Ostřešany	1012	0,7693	0,8468	12,4509	0,25
Ráby	571	0,3993	0,5185	9,0624	0,80
Sezemice	3604	2,3304	2,9656	41,2467	0,30
Spojil	462	0,2361	0,4211	6,6608	0,13
Srch	1461	0,3248	1,0849	12,9284	0,71
Srnojedy	647	0,9096	0,5907	5,5351	0,22
Staré Hradiště	1643	0,2459	1,1708	9,2086	0,37
Staré Jesenčany	394	0,1592	0,2789	4,3753	0,12
Starý Mateřov	565	0,3206	0,4328	6,1971	0,11
Stéblová	236	0,3403	0,1849	5,9562	0,78
Živanice	940	0,9256	1,0021	15,9075	0,34

Zdroj: vlastní zpracování

Tabulka 5: Korelační koeficient mezi indikátory životního prostředí a počtem obyvatel za rok 2012

	TZL	NO_x	CO	KES
Počet obyvatel	0,745375	0,914835	0,8300	0,357461

Zdroj: vlastní zpracování

V roce 2012 je závislost mezi počtem obyvatel a jednotlivými indikátory zastupující životní prostředí mnohem vyšší, než tomu bylo v roce 2002. U NO_x se jedná dokonce o velmi vysokou těsnost závislosti. I v roce 2012 lze konstatovat, že existuje určitý vliv kvality životního prostředí na obytnou funkci města. Zároveň lze říci, že v čase se tato závislost zvyšuje, tzn., že lidé stále více vyhledávají pro bydlení sídla s kvalitním životním prostředím. U koeficientu ekologické stability je hodnota korelačního koeficientu v roce 2012 nižší, než tomu bylo v roce 2002.

Tabulka 6: *Hodnoty pro výpočet korelačního koeficientu za rok 2014*

	Počet veřejných prostranství a služeb	Počet obyvatel 2014
Černá u Bohdanče	5	408
Dašice	12	2 262
Dříteč	5	407
Choteč	5	320
Lázně Bohdaneč	13	3 383
Mikulovice	8	1 141
Moravany	11	1 816
Němčice	5	575
Ostřešany	10	1 020
Ráby	7	580
Sezemice	12	3 635
Spojil	4	472
Srch	6	1 516
Srnojedy	6	653
Staré Hradiště	5	1 701
Staré Jesenčany	6	374
Starý Mateřov	7	568
Stěblová	5	237
Živanice	5	959

Zdroj: vlastní zpracování

Tabulka 7: Korelační koeficient mezi počtem veřejných služeb a počtem obyvatel za rok 2014

	Počet obyvatel v roce 2014
Počet veřejných prostranství a služeb	0,82682

Zdroj: vlastní zpracování

Podle vypočítaných hodnot v tabulce 8 byla zjištěna velká těsnost závislosti mezi počtem veřejných prostranství a služeb a počtem obyvatel v roce 2014. Tzn., že lidé pro bydlení vyhledávají takové lokality, které jim v místě bydliště poskytnou co nejvíce ze svých služeb.

Závěr

Cílem práce bylo zjistit, zda existuje vliv kvality životního prostředí na obytnou funkci města v suburbánních oblastech Pardubic. V úvodní části byla stanovena hypotéza, která předpokládala, že pro bydlení jsou vybírána území, kde je kvalitnější životní prostředí. Na základně provedené korelační analýzy mezi počtem obyvatel a hodnotami ukazatelů kvality životního prostředí bylo zjištěno, že kvalita životního prostředí má ve sledovaném vzorku sídel vliv na obytnou funkci resp. počet obyvatel daného sídla. V roce 2002 těsnost závislosti mezi jednotlivými hodnotami není tak vysoká, jako tomu je v roce 2012. Z analýzy vyplývá, že kvalitní životní prostředí je stále důležitějším faktorem při výběru lokality pro bydlení. Korelační analýza u koeficientu ekologické stability a počtu obyvatel daného sídla vykazuje pouze mírnou těsnost závislosti. V roce 2002 byla těsnost závislosti vyšší o 0,097 než v roce 2012. Z toho vyplývá, že ekologická stabilita území nemá významný vliv na výběr vhodné lokality pro bydlení.

I když byla dokázána závislost mezi kvalitou životního prostředí a místem, kde lidé chtějí bydlet, není to určité jediný faktor, podle kterého jsou vybírány lokality pro bydlení. Pro každou generaci může být důležité něco jiného – starší budou vyžadovat dostupnost např. zdravotních zařízení a mladší např. dosažitelnost vzdělávacích institucí nebo budou dojíždět do práce. Dostupnost místních veřejných prostranství a služeb je také důležitým ukazatelem kvality života v obci. Pokud se základní služby vyskytují v blízkosti bydliště, snižují se tím i náklady na cestování a zmenšují se emise látek z mobilních zdrojů. Na základě korelační analýzy, která byla provedena, je prokázána závislost mezi počtem dostupných veřejných prostranství a služeb a počtem obyvatel daného sídla.

Kvalitě životního prostředí je v posledních letech věnována velká pozornost. Stát vkládá velkou část finančních prostředků do zlepšování životního prostředí, zejména snižování emisí. Je to i však úkol každého z nás, abychom si prostředí, ve kterém žijeme, chránili a dělali vše pro to, aby nás neohrožovalo a abychom se v něm cítili dobře a mohli tak prožít kvalitní a spokojený život.

Použité zdroje:

- [1] HOŘÍNKOVÁ, Petra. *Rozvoj malých obcí v zázemí velkých měst*. Pardubice, 2011. Diplomová práce. Univerzita Pardubice, Fakulta ekonomicko-správní.
- [2] Klíčové indikátory životního prostředí České republiky. *Informační systém statistiky a reportingu* [online]. 2011 [cit. 2014-06-19]. Dostupné z: <http://issar.cenia.cz/issar/page.php?id=1504>

- [3] MILBACHROVÁ, Lenka. *Vliv kvality životního prostředí na ceny pozemků* in Regionální rozvoj mezi teorií a praxí 1/2012 [online]. 2012 [cit. 2014-04-16]. Dostupné z: <http://www.regionálnírozvoj.eu/201201/vliv-kvality-zivotniho-prostredi-na-ceny-nemovitosti>, ISSN 1805-3246
- [4] Monitoring vod. *Ministerstvo životního prostředí* [online]. © 2008 - 2012 [cit. 12.5.2014]. Dostupné z: http://mzp.cz/cz/monitoring_vod
- [5] Ochrana ovzduší. *Ministerstvo životního prostředí* [online]. © 2008 - 2012 [cit. 12.5.2014]. Dostupné z: <http://mzp.cz/cz/ovzduši>
- [6] OUŘEDNÍČEK, Martin a TEMELOVÁ, Jana. *Současná česká suburbanizace a její důsledky. Ministerstvo vnitra České republiky* [online]. 2010 [cit. 2012-04-16]. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/clanek/soucasna-ceska-suburbanizace-a-jeji-dusledky.aspx>
- [7] POMALIŠOVÁ, Michaela. *Hodnocení kvality života ve městech se zapojením veřejnosti: (zrcadlo místní udržitelnosti) : praktická příručka pro politiky, zástupce místních úřadů a neziskové organizace k hodnocení kvality života ve městech a obcích České republiky se zapojením veřejnosti*. Praha: Týmová iniciativa pro místní udržitelný rozvoj, 2010, 81 s. ISBN 978-80-904490-6-0.
- [8] Skupinový vodovod Pardubice. *Vodovody a kanalizace Pardubice, a.s.* [online]. 2010 [cit. 2014-05-27]. Dostupné z: <http://www.vakpce.cz/pdf/kvalita/pardubice.pdf>
- [9] Soubor specializovaných map – Rezidenční suburbanizace. *Atlasobyvatelstva.cz* [online]. © 2013 [cit. 2014-06-19]. Dostupné z: <http://www.atlasobyvatelstva.cz/cs/suburbanizace>
- [10] Souborné informace. *Český statistický úřad* [online]. 2008 [cit. 2014-05-13]. Dostupné z: <http://www.czso.cz/csu/edicniplan.nsf/aktual/ep-1#10a>
- [11] Stav životního prostředí. *Ministerstvo životního prostředí* [online]. © 2008 – 2012 [cit. 12.5.2014]. Dostupné z: http://www.mzp.cz/cz/stav_zivotni_prostredi
- [12] Suburbanizace: Co to je a jaké má podoby?. *Suburbanizace* [online]. 2009 [cit. 2014-06-19]. Dostupné z: http://www.suburbanizace.cz/01_teorie_suburbanizace.htm
- [13] ŠILHÁNKOVÁ, Vladimíra. *Koncepce bytové politiky pro středně velká a malá města*. Hradec Králové: [Civitas per Populi], 2006, 200 s. ISBN 80-903-8130-8.
- [14] VEJCHODSKÁ, Eliška. *Ekonomie a politika městského životního prostředí*. Vyd. 1. Praha: Oeconomica, 2007, 175 s. ISBN 978-802-4512-419.

Poděkování

Příspěvek byl zpracován s podporou IGA Univerzity Pardubice v souvislosti s řešením projektu č. SG FES 01/2014.